

PETRA DUNDÁČKOVÁ

**NĚKTERÉ ASPEKTY ODBORNÝCH POJMŮ VE SPOLEČENSKÝCH
VĚDÁCH**

Posudek bakalářské práce

Téma bakalářské práce Petry Dundáčkové je velmi aktuální a naléhavé. Čeština v současném bouřlivém rozvoji společenských věd prochází dynamickými změnami, jejichž reflexe je zásadní nejen pro bohemistiku, ale i pro společenské vědy samotné. A že patříčná reflexe je zároveň úkol téměř nesplnitelný, je patrné už z toho, že odborný výzkum téměř nestačí držet krok s tempem změn. Diplomantka se pokusila k této diskusi přispět svým výzkumem i u vědomí, do jak nesnadného úkolu se pouští.

Dlužno říci, že po celou dobu své práce pracovala velmi systematicky a z hlediska metodologického promyšleně. Vědoma si nesmírně šíře problému, vymezila si pole výzkumu velmi pečlivě a zřetelně hned na počátku. Dokázala si k tématu najít relevantní literaturu a s literaturou adekvátně pracovat. Její hlavní otázkou je nejen přímá korelace mezi pojmem či výpovědí, její formou a obsahem, a předmětem, o němž je vypovídáno, ale tento vztah rozšiřuje o třetí prvek: o příjemce sdělení a jeho jazykovou vybavenost. Majíc na zřeteli tuto metu, již se chce v budoucnu věnovat, začala poctivě od základů: své téma si vymezila v praktickém aspektu: ptá se, do jaké míry jsou učební materiály, jež jsou povinné pro studenty prvních ročníků FHS UK, pro studenty sdělné. Analyzuje účelnost odborného jazyka povinných textů. Formou pilotního dotazníku pro kolegy v prvním ročníku zjišťuje jejich rámcovou obeznámenost odbornou terminologií. Pátrá, nakolik je možné si terminologii osvojovat a nakolik je terminologie konsistentní. I na malém pilotním vzorku se jí daří ukázat, že při překotném rozvoji jazyka je velmi těžké pečovat o jeho kulturu, avšak že tato péče je nezbytná, protože kvalita jazyka má úzkou spojitost s kvalitou myšlení, a tudíž i s prestiží příslušných oborů.

Práce je rozdělena do dvou základních částí, teoretické a praktické. Teoretická část svědčí o tom, že se diplomantka v problematice strukturovaně orientuje, že umí pracovat s literaturou. Citace jsou případné a patřičně doložené. Diplomantka stručně vymezuje základní charakteristiku českého vědeckého jazyka, což logicky vede k otázce, jakými prostředky humanitní vědy postihují skutečnost a předmět svého zkoumání, i jaké zpětné vlivy na vědecký jazyk mohou mít četné překlady odborných textů. V této souvislosti se přirozeně vynoří otázka přejímek, a to jak odborné terminologie, tak nereflektovaných vlivů v rovině syntaktické a stylistické.

Hlavní těžiště práce však spočívá v části výzkumné, praktické. Diplomantka postupuje metodologicky uvážlivě, vymezuje svá východiska, výběr vzorku, detailně popisuje dotazník, který ke svému výzkumu sestavila. Tento dotazník, jenž je v příloze, je vnitřně provázaný, jednotlivé části (A-E) na sebe navazují a postupně rozvíjejí zkoumané jevy. Informace získané z odpovědí jsou zpracovány velmi pečlivě, přehledně a z mnoha různých pohledů. Diplomantka vždy přesně ví, z kterého úhlu a v kterých souvislostech jednotlivé informace

zpracovává. Kromě této ukázněné důslednosti si cením i prvku, který bývá ve vědeckém výzkumu vzácný, a sice smyslu pro humor.

Výsledky zkoumání potvrdily, že i u odborné terminologie se zhusta význam termínu vyvozuje intuitivně z kontextu, ačkoliv odborná terminologie by měla být jednoznačná. Čím vyšší míru abstrakce pojem označuje, tím přesnější by měl být. Diplomantka vyvozuje, že i jazyk odborného stylu vyžaduje péči, má-li být skutečně sdělný.

K této práci však mám několik výhrad: Za prvé mi vadí zřetelný (byť pochopitelný) spěch, jímž si vysvětluji občasná pochybení čistě češtinářská (neshoda podmětu s přísudkem, interpunkce apod.), jež podle mého soudu by zejména v jazykové práci být neměla. Dále mám námitky proti názvu druhé (praktické, výzkumné) části práce. Domnívám se, že „Metoda zkoumání“ se vztahuje pouze k prvním podkapitolám (2.1. až 2.4.) a že Analýza jednotlivých částí (2.5.) i Reflexe výzkumu (2.6.) už do metody zkoumání nespadá. Dále mě mrzí, že ačkoli je na s. 6 avizováno, že v dodatcích budou „průběžné i konečné výsledky jednotlivých částí dotazníku i s podrobnou legendou“, v dodatcích je marně hledám, což je škoda, protože tyto výsledky jsou nejen velmi zajímavé, ale zároveň názorně ukazují, jakou péči diplomantka svému výzkumu věnovala.

Hodnocení: I přes tyto výhrady soudím, že se jedná o velmi zdařilou práci, a proto ji doporučuji k obhajobě. Navrhuji hodnotit v nejvyšším klasifikačním pásmu podle vyznění obhajoby.

Lily Císařovská
29. srpna 2012